

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesечно 25 Din
polletno 130 Din
celoletno 3.00 Din
za inozemstvo
mesечно 40 Din
polletno 200 Din
celoletno 400 Din
nedejska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rekopisne se ne vračajo, neuradnih
pismo se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
Iskup. peti-vrsta
maloglasni po 150
in 20, večji oglasni
nad 45 mm v širini
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vsilica po 10 Din
p. Pr. večjem g.
naročniku
Izide od 4. junija
razen pondelka in
dneva po prazniku

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Ljubljana
racun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajeva št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Pred novo zbornico v Italiji

Pravkar se je v Italiji izvršil prvi čin skrajno zapletenega volivnega sistema, iz katerega se ima izcimiti nova italijanska korporativna zbornica. Sestavile so se namreč liste volivcev, ki so upravičeni, da predložijo fašistovskemu velikemu svetu one kandidate, o katerih želijo, da bi postali poslanci. Po volivnem redu g. Mussolinija ima odslej volivno pravico samo tisti italijanski državljani, »ki v tej ali oni obliki doprinaša k tvoritvi narodnega bogastva« ali takozvani producent. Teh je, kakor se je ugotovilo 9 in pol milijona od 40 milijonov italijanskega prebivalstva. Od tega 9 in pol milijona je tako delodajalcev kakor delojemalcev, v kolikor so organizirani v delodajalskih in delojemalskih strokovnih organizacijah, okoli 7 milijonov, 1 in pol milijona je direktnih davkoplačevalcev, 830 000 je uradnikov, 56.000 pa katoliških duhovnikov. V primeri z zadnjimi volitvami, ki so bile še na podlagi splošne in enake volivne pravice, je po novem sistemu 3 milijone volivcev manj.

Kot druga etapa se sedaj sestavlja lista poslancev, in sicer na ta način: Fašistovskemu velikemu svetu se predloži lista 1000 kandidatov. Od teh jih predlagajo 800 načelstva delodajalskih korporacij in delojemalskih strokovnih zvez, ostane 200 pa različna druga združenja, n pr. Zveza bojnikov 45, Društvo vojnih invalidov 30, univerze 15, društvo za tujski promet, Dopolavoro, Lega Navale in podobna patriotična društva vsako po 1 kandidata itd. Iz teh 1000 kandidatov izbere fašistovski Gran Consiglio 400, ne da bi bil na predloženo listo pravno kaj vezan. On jo more celo dopolniti s »slovečimi imeni« znanosti, slovstva, umetnosti, politike in vojaštva, sme posamezne predložene kandidate izmenjati in bi, teciatično vzeto, mogel celo listo popolnoma predrugačiti, česar seveda v praksi ne bo treba.

Ta od velikega sveta končno redigirana lista se nato predloži imenovanim 9 in pol milijona volivcem, in sicer dobi vsak volivec brezkonkurenčni volivni listek, ki namesto od Gran Consiglio določenih 400 imen nesi samo simbol liktorskega snopa s sekuro. Tako ne more volivec na sestavi liste ničesar več menjati, ampak reče samo k tej listi na svojem volivnem listku: Da ali Ne.

Ako bi nastopil ne samo neverjetni, ampak praktično popolnoma izključeni slučaj, da bi se večina teh 9 in pol milijona volivcev izrekla proti listi velikega sveta, potem se razpišejo nove volitve. Ker ni v Italiji nobenih nefašističnih organizacij, ki bi mogle v tem slučaju postaviti predpisano kandidatno listo, si je težko predstaviti, kako bi se mogle take ponovne volitve sploh vršiti. Sicer pa je, kakor rečeno, ta slučaj itak praktično nemogoč.

Kakor vidimo, se more sistem, po katerem bo italijansko prebivalstvo odslej v parlamentu zastopano, v gotovem zelo omejenem obsegu imenovati tako korporativen kakor reprezentativen, v kolikor bodo v novem parlamentu zastopani državljani po svoji stanovski opredelitvi, to je po delodajalskih in delojemalskih stanovskih, oziroma strokovnih organizacijah, inteligenti pa po različnih svojih združenjih. Seveda manjka temu korporativnemu stanovskemu zastopstvu, ki bi sicer moglo biti idealno, nekaj bistvenih oznak korporativnosti, v prvi vrsti to, da danes v Italiji strokovne zveze niso več v pravnem smislu avtonomne organizacije, ampak državni organi, ki so popolnoma odvisni od vlade. Tudi ne predlagajo kandidatov člani, ampak samo vodstvo korporacije, ki se more od vlade vsikdar zamenjati z drugim. In končno, te kandidate poljubno prerešča Gran Consiglio, tako da se v praksi ti kandidati lahko smatrajo kot indirektno dolžni od vrhovnega vodstva fašistovske stranke, ki je v praksi identično z vlado.

Ako se novi zbornici kljub temu ne bo moglo odrekat, da vsaj v nečem smislu bazira na čeprav zelo lomljenem korporativnem principu, pa ji bo na vsak način manjkala vsaka oznaka demokratizma. To pa je zakonodavec izrecno sam hotel. Šef vlade je v utemeljitvi svojega zadavnega zakonskega predloga izjavil, da množice sploh niso sposobne izvoliti zbornico niti je po njegovem mnenju dosedanja funkcija parlamenta kot odločilnega činitelja v državi sploh upravičena. Tudi manjkajo danes po dejstvih, izvršenih po letu 1923, vsi dejanski predpogoji, da bi mogla zbornica odslej vršiti tako nalogo. V Italiji se je uveljavil sistem, po katerem je izvršilna oblast obenem nositeljica zakonodavne oblasti; sistem, po katerem ne more biti sploh več nobene strankarske politične tekme. To je čisto dosledni zaključek iz državnega poimovanja,

Pogodba med Sv. Stolicco in Italijo

Vsebina politične in finančne pogodbe ter konkordata

Milan, 12. 2. (Tel. »Slov.«) Po sedaj objavljenih izvlečkih morata papež in kralj vse tri večerj podpisane pogodbe ratificirati v štirih mesecih, nakar bodo stopile v veljavo, ko se izmenjajo ratifikacijske listine.

Politična pogodba za rešitev rimskega vprašanja ima uvod in 27. členov. Naglašajoč, da smatrat oboje pogodbeni stranki za koristno, da se vsak obstoječi načelni spor odstrani, se določa načelo, da prizna italijanska vlada rimskokatoliško vero kot edino državno vero. Pogodba priznava popolno lastninsko pravico ter izključno in absolutno suverenost in sodno oblast sv. Stolice nad Vatikanom in zemljiščem, ki spada v Vatikansko mesto, in v katero se italijanska vlada ne sme vmešavati in v kateri ni druge avtoritete, kakor sv. Stolice. Trg sv. Petra spada v ozemlje vatikanske države, ostane pa pristopen prebivalstvu te rje podrejen italijanski policijski oblasti. Meje so zarisane v zemljepisni karti. Posebne določbe urejajo javno službo in prometna sredstva, kolodvor, direktni brzojavni, radiohrzojavni, telefonski in poštni promet tudi z drugimi državami.

Nadaljnemu dogovoru je pridržan promet preko dežele in z letali Vatikan na italijanskem ozemlju, določene so osebe, ki so podrejene suverenosti sv. Stolice in imajo v vatikanskem mestu trajno bivališče. Določena so tudi izjemna prava in davčna prostost za cerkvene dostojanstvenike, za pripadnike papeževnega dvora in uradnike sv. Stolice, katere bo ta označila.

Patriarhalne babilike v Rimu in vatikanska poslopja, ki leže izven vatikanskega mesta, imajo teritorialno imuniteto ter se bodo v njih nastanile kongregacije in uprave svete Stolice. Italija priznava Vatikanu aktivno in pasivno pravico do poslaništev. Nave ali se bodo normalni diplomatski odnosi z imenovanjem italijanskega poslanika pri Vatikanu in papeževnega nuncija pri Lateranu. Nuncij bo stalni doyen diplomatskega kora.

Znanstveni in umetniški zakladi Vatikanu ostanejo pristopni učenjakom in obiskovalcem.

Na zahtevo sv. Stolice bo skrbela Italija za kaznovanje zločinov, storjenih v vatikanskem mestu. Sv. Stolica bo izročala Italiji one osebe, ki zbežijo v Vatikansko mesto in ki so obtoženi zločinov, storjenih na italijanskem ozemlju ali ki se po zakonih obeh držav označijo kot zločini.

Papež i javlja, da se ne bo vmešaval v posvetne spore med drugimi državami in da se tudi ne bo udeleževal v to svrhu sklicanih mednarodnih kongresov, s čemer je očitno mišljeno tudi Društvo narodov, razen če bi sporne stranke soglasno zahtevale mirovno posredovanje sv. Stolice.

Vatikan si prihrani pravico uveljavljati svoje moralno in duhovno oblast.

Ozemlje Vatikanskega mesta se smatra vedno in v vsakem primeru za nevtrarno in nedotakljivo.

Politična pogodba se zaključuje s sledečo izjavo: Sv. Stolica je mnenja, da so z dades podpisane pogodbe počane radostne garancije, da more Vatikan skrbeti za pristočno svobodo in neodvisnost nastirke službe, d'ee anov v Rimu ter katoliške cerkve v Italiji in na vsem svetu. Izjavlja, da je rimsko vprašanje končoveljavno in nerokljivo odpravljeno ter priznava kraljevino Italije pod dinastijo Savojske hiše z Rimom kot glavnim mestom italijanske države.

Italija s svoje strani priznava državo Vatikansko mesto pod suverenostjo papeža. Garancijski zakon od 13. maja 1871 in vse iz tega zakona izhajajoče odredbe, ki se protivi-jo tej pogodbi se ukinejo. Ubine se snlah tu-di vsaka odredba, ki je protivna tej pogodbi.

Konkordat

Milan, 12. febr. (Tel. »Slov.«) Po objavljene-m uradnem izvlečku je konkordat z Italijo za papeža zelo ugoden. Konkordat izdatro raz-širja vpliv katoliške Cerkve na italijansko državo.

Po konkordatu je italijanska vlada obve-zana, preprečiti vse, kar je v nasprotju s

nja, ki načeloma ne pripoznava, da bi kolektivna volja mogla biti vrhovni zakonodavni faktor, ampak pozna samo moč, inicijativo in tvornost posameznika-genija. Kaj pa, če genija ni?

svetostjo Rima kot škofovskega sedeža papeža in centru katoliškega sveta. Cerkveni praz-niki se priznavajo. Urejena je tudi duhovna po-moč v armadi. Škofije bodo nanovo razdeljene v smislu italijarskih provinc. Imenovanje ško-fov se bo uredilo v smislu konkordatov, ki so bili v zadnjem času sklenjeni z drugimi drža-vami. Prisega škofov, ki morajo prisesti kralju, je dogovorjena na način, kakor je določen v zadnjem konkordatu s Poljsko. Prisega se glasi: »Pred Bogom in svetim evangeljem prisegam in obetam, da bom zvest italijanski državi, ka-kor se to s'odobí škofu. Obetam, da bom od svojega klera zahteval spoštovanje kralja in zakonov, določenih po državni ustavi. Prisegam in obetam, da se ne bom udeleževal nobenih dogovorov niti posvetovanj, ki bi utegnili škodovati italijanski državi in javnemu redu. Niti ne bom dopustil, da bi se tega udeleževal moj klerus. Skrbet za blagostanje in interese itali-janske države, se bom ogibal vsake škode, ki bi mogla ogroziti državo.«

V liturgijo se sprejme molitev za dobrobit kralja in države. Državna in cerkvena zakono-daja se bo reformirala v smislu konkordata in priznava se juridična osebnost kongregacij in svobodna uprava cerkvenega imetja. Cerkveni poroki se priznava civilnopravna veljavnost, objava poroke pa se mora razen v župni cerkvi razglasiti tudi v občinskem uradu ter se mora zapisati v državne zakonske registre. Proglasitev ničnosti zakona se mora prijaviti tudi duhovnim sodiščem. Razprava o razdru-žitvi zakona je pridržana civilnim sodiščem. Verski pouk se razširi tudi na srednje šole. Organizacije, ki so odvisne od katoliške zvrce, se priznavajo, kolikor razvijajo svojo delavnost izven vsake politične stranke in pod nadzor-stvom hierarhije za razširjanje in uveljavljanje katoliških načel. Težkoče pri razlagi konkor-data se bodo z obeh strani reševale v prija-teljskem duhu.

Finančna pogodba

Milan, 12. febr. (Tel. »Slov.«) Iz uradnega izvlečka o finančnem dogovoru med Vatikanom in italijansko vlado izhaja, da bo znašala odškodnina Vatikanu po današnji borzni vred-nosti 1.590.000.000 lir, in sicer 750.000.000 lir v gotovini in 1.000.000.000 lir nominalne vred-nosti v 5% konsolidiranem državnem posojilu, ki notira 84%.

Dunaj, 12. febr. (Tel. »Slov.«) »Neues Wiener Tagblatt« piše, da se je bati ob pri-liki državne akta v Lateranu, ta sen bo pršal položaj Francije v bližnjem Orientu. Tež-koče Francije, da bi dosegla ublažitev Com-besovih proticerkvenih zakonov, so v primeri z Mussolinijevo velikopotezno gesto ta o oči-vidne, da je Francija očitno postavljena v ozadje.

Zakon o občinah spremenjen in dopolnjen

Novi statut za Belgrad

Belgrad, 12. febr. (Tel. »Slov.«) Nj. V. kralj je podpisal ukaz o spremembah in do-polnitvah zakona o občinah. Zakon se glasi:

Gl. 1. Spojitev občin in ustvaritev novih občinskih razvrstitev, odpreitev posameznih delov od občin in priklonitev k drugim, dolo-čitev imena in sedeža občine se bo vršilo od dneva dalje, ko stopi ta zakon v veljavo na podlagi odredb notranjega ministra po pri-stanku predsednika vlade. Vse te spremembe se bodo objavile v »Službenih novinah«.

Gl. 2. Občinski odbori, ki so po zakonu bili določeni, se ukinkajo. Vsi njihovi posli in pristojnosti preidejo po zakonu o občinah ozi-roma specialnih zakonih na (postavljene) ob-činske odbore. Kjer so po zakonu vsaki (mest-ni) voljeni odbori (skupščine), se te ukinkajo in se nadomestijo s sve'om 10 občinskih mož iz dotičnega okoliša, ki jih imenuje veliki žu-pan dotične oblasti.

Gl. 3. Občinsko upravo mesta Belgrada bo-do tvorili župan (predsednik), dva podžupana (dva podpredsednika), pravni svetovalec (>kmet<), ki je dovršil pravno fakulteto, in 45 odbornikov. Za polnodeljavne odloke so po-trebni podpisi župana ali obeh podžupanov. V slučaju odsotnosti ali zadržanosti nadomešča župana podžupan po redu imenovanja, podžu-pana pa zastopa pravnik (>kmet<). Za sod-stvo po državljansem sodnem postopanju, po

Od vseh s'rani prihaja o častitke

Rim, 12. febr. (Tel. »Slov.«) V Vatikan pri-hajajo neprestano brzojavne čestitke od kardinalov, škofov, kapitulov, verskih družb in mno-gih odličnih osebnosti. Od državnih poglavarjev so dosedaj čestitali nemški državni predsednik Hindenburg, madžarski regent Horthy in predsednik poljske republike Mošćinski.

Papež ne vstopi v Dr. narodov

Milan, 12. febr. (Tel. »Slov.«) Kardinal-dekan Vanutelli izjavlja v interviewu v »Po-polo di Roma«, da pomeni rešitev rimskega vprašanja veliko pridobitev za vero in domo-vino, da otvarja Cerkvi nova pcta ter da bo koristna tudi Italiji. Sprava bo dobrodejno vplivala na bedočnost katolicizma, koristna bo pa tudi Italiji. Po raznih vesteh, ki jih je prejela sv. Stolica iz drugih držav, je bila po-godba tudi v inozemstvu sprejeta ugodno. Ravnatelj lista »Civiltà Cattolica«, v Vatikanu dobro uvedeni jezuitski pater Rosa izjavljata, da papež tudi sedaj ne more misliti na vstop v Društvo narodov, ker ne more sprejeti ob-veznosti za vojne odredbe proti državam, ki prelemijo člen 16. pakta o Društvu narodov. Mednarodne garancije za suverenost papeža so nesmiselne in nedostojne za čast italijan-ske vlade in sv. Stolice in bi prej pomenile oslabilitev in videz odvisnosti. Preteklost je do-volj pokazala popolno ravnodušnost vlad in sovražnost nekaterih od njih naravn katoli-ški cerkvi, kakor n. pr. Francije. Sprava otvarja novo dobo za Italijo in za vse kršćan-stvo. Konkordat, ki je eden najboljših, skle-njenih v zadnjem času, je za Cerkve zelo uro-den. On popolnoma odpravlja protiklerikalno zakonodajo. Pri svojih teritorialnih zahtevah se je Vatikan omejil na minimum, ki ga za-hteva pravičnost.

Proslava sedemletnice kronanja Pija XI.

Rim, 12. febr. (Tel. »Slov.«) Medtem ko je bila danes dopoldne v cerkvi sv. Petra slo-vesna služba božja v proslavo sedemletnice kronanja papeža Pija XI., se je zbralo na trgu sv. Petra polovico Rima. Ko so papeža pri-nesli v nosilnici, obdanega z dvorno suito in kardinali, ga je ljudstvo živahno pozdravljalo. Ko je bila svečanost končana, se množica ljud-stva pred cerkvijo ni odstranila, dasi je zelo deževalo. Proti večerašnji vesti se je naenkrat odprlo okno srednje lože nad vho'om v cer-kev in balkon se je napolnil z papeževo gar-do in kardinali. Nekoliko minut pred eno je pri-šel v ložo papež in dvignil roko k blagoslovu. Množica je z burnim pozdravljanjem vihtela robce in klobuke in mnogi so poklekili, ke je papež podelil blagoslov.

uredbi o pospešitvi poslovanja, kakor tudi za dejanja, ki so kazniva po splošnem kazenskem zakoniku in po posebnih zakonih, ki spadajo v pristojnost občinskega sveta, je pristojen pravnik (>kmet<). Če je zadržan ali oviran, ga zastopa v sedstvu občinski uradnik, ki mo-ra biti pravnik in ki ga v ta namen imenuje župan ali njegov namestnik.

Vse posle, ki so jih sedaj po zakonu o občinah od 5. jan. 1903 ali po specialnih za-konih izvrševali člani občinskega sodišča (>kmet<), more prenesti belgradski župan na Belgradu na posamezne občinske uslužbence. Nanje more prenesti tudi posle, ki so omenjeni v točkah člena 3, 4, 6 imenovanega zakona.

Gl. 4. V krajih, v katerih je po zakonu ali po statutu stavljen v pristojnost tudi iz-vrševanje splošne uprave v prvi instanci, se smejo za mestne glavarje imenovati osebe, ki imajo pogrje, ki se po zakonu zahtevajo za občinske odbornike in ki so dopolnili 30 let. Notranji minister se pooblašča, da lahke z uredbo spremeni dosedanje število odbor-nikov v občinah.

Ta zakon stopi v veljavo, ko izide v »Služ-benih Novinah«.

Prometni proračun obsega: Dohodkov oz. izdatkov 2.500 milijonov Din. O tej višini sta se oba ministra sporazumela.

Imenovanje novih velikih županov

Belgrad, 12. febr. (Tel. Slov.) Kralj je podpisal o premetitvi velikih županov: Za Srem je imenovan dosednji veliki župan v Valjevu Krasojević. Za Tuzlo Hasanbegović, za Osijek Juraj Kučić, dosednji veliki župan na Sušaku. Za zagrebaškega velikega župana je imenovan dr. Milivoj Zoričić. Dosednji veliki župan Maksimović se vrne na svoje prejšnje mesto v Belgrad. Ob tej priliki ga je kralj odlikoval z redom Karađorjeve zvezde III. reda. Za Dubrovnik je imenovan Ante Perković, veliki župan v p. Za primorsko-krajiško oblast Andrej Zdravković, veliki župan v p. Za Bačko D. Metković. Za Raško Zivonin Budimirović. Za Užice Vlado Jeftić. Za Valjevo Nemanja Ljubisavljević, za podonavsko oblast Vladimir Vuzović. Za Vrbas Jovan Zec. Za Mostar Miloslav Ivanišević. Za Timok Predrag Lukić. Za Travnik Marin Hanžeković. Za pravnega referenta zagrebske oblasti je imenovan Tonko Bedeković.

Do Gospodarskega sveta še daleč

Belgrad, 12. febr. (Tel. Slov.) Glede tega, da bi se imel ustanoviti gospodarski svet, smo zvedeli, da je do tega še daleč. Kajti, če bi se ustanovil v nameravanem obsegu, bi predstavljal parlament. Parlament pa ni ne v tej ali oni obliki. Če bi se gospodarski svet sestavil, bi morali biti v njem poleg različnih zbornic zastopani v njem razni zasebniki, kar bi ga delalo okornega. Zato se gospodarske zbornice ukvarjajo z mislijo, da bi se pri posameznih gospodarskih ministrstvih (finance, carine, železnice, kmetijstvo) ustanovili tako zvali sosveti.

Na naslov nekaterih hišnih posestnikov

V interesu hišnih posestnikov samih smo nastopili proti onim hišnim posestnikom, ki izkoriščajo stanovanjsko bedo in odirajo stranke. Izrečno smo naglasili, da veljajo naše besede samo tem neprepogostim hišnim posestnikom. Poudarili pa smo tudi to, da pretirane najemnine kličejo po stanovanjskem zakonu in se torej hišni posestniki, ki nočejo zapraviti sedanjih uspehov in ki so sebi grozno vseh v vlogi »šarimaharjev«, delajo ne samo proti splošnosti, temveč tudi proti hišnim posestnikom samim. Zato ogromna večina hišnih posestnikov sama v lastnem interesu obsoja tiranje najemnine čez normalno mero!

Naša izvajanja so bila tako upravičena in tako brez vsake osti proti večini hišnih posestnikov, da bi jih podpisal tudi vsak zaveden hišni posestnik.

Ne pa seveda nekateri ljudje iz onega osamelega kroga, ki že skoraj delajo iz hišnega posestništva profesijo. Ti nam sedaj groze z bojkotom lista ter izjavljajo, da tudi ne bodo dajali nobenih inseratov za list in slično. Bodi tem gospodom povedano to-le: Ze močnejši ljudje so grozili našemu listu z bojkotom, ali »Slovenec« se je kljub temu razvijal in to predvsem vsled tega, ker je »Slovenec« zastopal to, kar je v interesu naroda in celote. Če so pretirane najemnine v interesu celote, pa bodo trdili kvečjemu najnovejši propagatorji bojkota proti našemu listu. Kar se pa tiče inseratov, je treba tudi enkrat povedati, da niso inserati nobena podpora, še manj pa podkupnina. Inserati so trgovcu potrebni in brez inseratov ne more danes nihče razviti svojega podjetja. V resnici ne bomo tožili mi solz, če bodo podjetja, ki so last ljudi brez pravega socialnega čustvovanja, malo znana, pa bodo morda bolj znana postala le po svojem »socialnem« čustvovanju.

Skrb za brezstanovanjce

Nimam stanovanja in berem o stvarih z magistrata in berem »Narodovo« modrovanje o cerkvah. O stvarih sem si napravil tole sodbo: Za »Vineo« in za »Aloma«, o katerih je moral vsak človek vedeti, koliko sta vredni, so dali z Slavenske banke gospodje okroglo 9.000.000 Din. Ta denar je bil tudi takih ljudi, ki smo hranili, da si postavimo nekoč bajto. Pisite, prosim Vas, kdo so gospodje, ki so bili pri Slavenski banki in kdo so bili pri »Vineo« in »Alomi« in kje ti gospodje danes stanujejo. Nas zelo muči radovednost, koliko hiš za ubožne najemnike so ti gospodje že zgradili. Ali ne morete sporočiti javnosti, koliko imajo premoženja ti gospodje, ki so tako odločili o našem denarju? Zelo bi bili hvaležni in poseben jaz, ki sem izgubil pri tem polomu bajto. Sporočite nam tudi, koliko so že kdaj ti gospodje dali za kakšno cerkev in koliko enosobnih stanovanj bi se zgradilo za devet milijonov dinarjev. Brezbahtja:

Tri smrtni žrtve mraza v Mariboru

V bolnišnico so prepeljali 20 letnega Franca Leteja. Našli so ga blizu Pragerskega ob progi v snegu. Noge in roke ima čisto zmrzne. V bolnišnici so mu nudili pomoč. Vendar je včeraj zjutraj ob 2 izdihnil. — Pri Svečinski cerkvi so našli v snegu 24 letnega Ivana Pečenka. Bil je čisto zmrznen. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v mariborsko bolnišnico. Ker ima pretresene tudi možgane, je v veliki nevarnosti. — V Rušah so našli zmznjenega starčka, čigar identitete niso mogli ugotoviti. — Iz Slov. Bistrice so prepeljali v bolnišnico 70 letnega Janeza Bajca. Vozil je drva, pri čemer se je prehladil in silno ozebel. V bolnišnici je izdihnil.

Za mir na Balkanu

Grško-italijanska prijateljska pogodba odobrena - Pred podpisom pogodbe z Jugoslavijo

Atene, 12. febr. (Tel. Slov.) Poslanska zbornica je v nočni seji ratificirala Kellogovo pogodbo. Soglasno pa je zbornica včeraj tudi odobrila grško-italijansko prijateljsko in razsodiščno pogodbo. Venizelos je izjavil, da so imele vse grške politične stranke brez izjeme željo, da bi se odnosi z Italijo razvili tako prisrčno, kakršni so že dve sto let s Francijo in Anglijo. To ne vpliva na novo pogodbo. Ravno tako malo pa bo to ovira za odnose z Jugoslavijo, posebno potem, ko bo kmalu in končnoveljavno rešeno vprašanje jugoslovanskega tranzitnega prometa v Solun. Z Belgradom bodo potem odnosi zopet tako prijateljski, kakor so bili med balkanskimi vojnami in po njih.

Velika železniška nesreča blizu Zemuna

Belgrad, 12. febr. (Tel. Slov.) Radi mraza so lokomotive v zadnjem času precej poškodovane. V mnogih slučajih pa so zamrznele tračnice. Tako se je pripetila v bližini Batajnice nesreča, da je zdrsnila s tira neka lokomotiva, ki so jo dvignili z drugo lokomotivo. Iz Batajnice so odposlali pomožni vlak (lokomotivo in štiri vagon), na katerem so bili delavci, ki so kurili, da bi se gredli.

Brzovlak, ki bi imel odpeljati proti Zagrebu okrog 7 zvečer, je imel veliko zamudo. Iz Belgrada je odpeljal šele ob 11.15. V Zemunu je ostal skoro eno uro. Ko je bilo dano znamenje, da lahko odpelje, je odpeljal proti Batajnici.

Skoro istočasno je odpeljal iz Batajnice nasproti pomožni vlak št. 115-II. Tako se je pripetila ob pol 1 strahovita železniška nesreča, da sta oba vlaka, ki sta vozila z vso hitrostjo, trčila skupaj.

O tej železniški nesreči je izdalo glavno ravateljstvo to-le pojasnilo:

Iz postaje Batajnica je 12. 2. ob pol 1 odpeljal proti Belgradu vlak št. 115-II. Istočasno je krenil iz zemunske postaje brzovlak. Ker je proga dvotirna, se razume, da bi vsak vlak vozil po svojem tiru na desni v smeri večnje. Vlak 115-II je odpeljal s postaje preje, nego je imel za to dovoljenje in preje, nego so bile kretnice postavljene na odhod. Radi tega je vozil po levem tiru, po katerem je vozil nasproti belgradski brzovlak št. 4. Trčila sta med 10. in 11. strahovito. Lokomotivi sta težko poškodovani. Štirje vagoni vlaka št. 115 so zgoreli. Službeni in poštni vagon brzovla-

ka sta težko poškodovana. 18 oseb je ranjenih. Med temi je samo 1 potnik. Vsi ostali so železniški uslužbenci.

Te nesreče so krivi prometni uradniki: kretnik batajniške postaje, strojevodja in vlakovodja vlaka št. 115-II in čuvaj stražnice št. 11. Krivci, ki se jim je krivda dokazala, so bili takoj odpušteni. Zasluskevanja in preiskave se nadaljujejo z vso strogostjo.

O nesreči pripovedujejo potniki pretresljive slučaje: Na brzovlaku ni nihče mislil, da bi se moglo kaj takega zgoditi. Vlak je vozil z običajno hitrostjo, ker je osebe mislilo, da je proga prosta. Naenkrat se je začelo bobnenje in stokanje. Zal niso bili vsi potniki na mestu in se niso zavedali položaja. V vlaku je bil zdravnik iz Zagreba, ki je nudil ranjenecem pomoč. Prav tako je potnikom nudil pomoč P. Pacificus iz Ljubljane. Drugi potniki pa so se bali zase. Nekateri celo niso hoteli dati za pomoč posteljnine iz spalnih vagonov.

Ranjenice so prepeljali v Belgrad v kirurški oddelek. Med ranjenci je Slovenec Roman Rajšat iz Ljubljane.

Belgradsko ravateljstvo je takoj poslalo na lice mesta poseben oddelek, ki je nesrečo preiskal. Prav tako je poslalo glavno ravateljstvo na kraj nesreče posebno komisijo, ki se je popoldne ob 5 vrnila. Po njenem poročilu se razen enega ranjenca drugi ne bodo obdržali v bolnici. Nekateri pa so se že prepustili domači oskrbi.

Nesreča se je bliskovito raznesla po Belgradu. Čuje se, da je batajniški postajenalec, ko je zvedel o nesreči, pobegnil.

Bratski nastop Češkoslovaške

Praga, 12. (Tel. Slov.) Kakor se čuje, je bolgarska vlada pozvala češkoslovaško vlado, da obe državi sklenejo prijateljsko pogodbo. Čuje se, da je češkoslovaški poslanik v Sofiji Pavlu izjavil v imenu svoje vlade, da je pripravljen začeti tozadevna pogajanja, če Bolgarska povabi k enakim pogajanjem tudi Romunijo in Jugoslavijo.

Drobne vesti

Dne 12. febr.

Ratifikacijske listine o podaljšanju zvezne pogodbe med Češkoslovaško in Jugoslavijo sta danes v Pragi podpisala češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš in jugoslovanski poslanik Lazarevič.

O izključitvi posl. Jurige in Tomaneka, ki sta napadla posl. Hlinko bo sklepal dne 14. t. m. poslanski klub slovaške stranke.

V Bombayu je veliko pomanjkanje živil. Razširile so se tudi epidemije. V včerajšnjih bojih so bile ubite štiri osebe, 35 pa je bilo težko ranjenih. — Skupno je bilo dosedaj 123 mrtvih in 750 težko ranjenih.

Temperatura v Parizu je še bolj padla in znaša — 14°, južno od Pariza pa je vreme toplejše. V Bretagni znaša temperatura — 6° do — 9°. Iz Anglije pa se poroča o mrazu in snežnih viharjih.

Belgijski parnik »Ville de Liege« je včeraj 100 metrov pred pristaniščem v Dowerju zadel ob skalo in se potopil v 11 minutah. Na krovu je bilo 48 potnikov, katere so rešili z rešilnimi pasovi in čolni.

Švicarska tranša romunskega stabilizacijskega posojila bo v kratkem emitirana po kurzu 88%. Posojilo se bo razpisalo v Švici in šele po preteku zapornega roka bo razpisano tudi v Newyorku.

Požar je uničil historično justično palačo v Padovi, ki je bila preje samostan.

Silovita burja na Jadranu

Berlin, 12. febr. (Tel. Slov.) Uradno vremensko poročilo navaja, da je višek mraza že prekorajčen, ker je tudi na vzhodu že nastopilo nekoliko milejše vreme. Po italijanskih vesteh divja na Jadranskem morju pri — 17 stopinj mraza silovita burja s hitrostjo 125 km.

Zagrebske vesti

Zagreb, 12. febr. (Tel. Slov.)

Amnestiranci i. puščeni. Danes je bilo izpuščenih na svobodo 12 oseb, ki so bile radi dogodkov 1. decembra 1928 v preiskavi.

Poravnava »Slavenske banke«. Zvedeli smo iz zanesljivega vira, da bo jutri upravni odbor Slavenske banke stavil upnikom predlog poravnave. Za kvoto se ni dalo zvedeti, ker jo noče preje sporočiti javnosti, dober ni o njej obveščeno sodišče. Zdi se pa, da bo znašala 22 odstotkov.

Socialna vprašanja

DELAŠTVO SLOVENSKE KRAJINE

Slovenska Krajina šteje okoli 20 tisoč sezonskih delavcev. O njihovem izseljevanju smo poročali pred par dnevi. Doma ne pozna to delavstvo nobene zaščitne delavske zakonodaje in tudi nobene zaščite ne uživa. Posredovalnica dela v Murski Soboti je edina tovrstna socialna ustanova v celi Slovenski Krajini. Tako je večina delavstva v Slovenski Krajini navezana na milost in nemilost različnih nepoklicnih agentov — »palirjev«, ki to delavstvo odvajajo v Argentino, v Kanado, v Severno Ameriko, v Francijo in v Nemčijo in pri tem od žuljev tega delavstva, ki je samo siromašno, na lahek način živijo. V stiski plača delavec agentu kolikor zahteva, samo da mu preskrbi delo.

Zato je misel o ustanovitvi strokovne delavske organizacije za Slovensko Krajino (zanimivo je, da je ta misel izšla iz delavstva samega) samo pozdraviti. Slovenska Krajina je bila doslej sploh brez vsake strokovne delavske organizacije. Novo delavsko organizacijo ustanavlja bivši poslanec svet-zupnik Klekl. Sedež društva bo v Murski Soboti, kjer naj bi se v par letih postavil poseben delavski dom s posredovalnico za delo.

BOJ PROTI BREZPOSELNOŠTI — NALOGA PODJETNIKOV.

Na letnem zborovanju ameriškega društva za socialno zakonodajo je imel, važno predavanje o brezposelnosti Levisohn, podpredsednik Miami-bakrenih podjetij in upravni svetnik mnogih veleindustri. Uvodoma je povedal, da je v Ameriki kljub dobri gospodarski situaciji število brezposelnih izredno veliko. Zelo težko je najti tem delavcem zopet nazaj pot v industrijo. Ako govorimo o brezposelnosti, ne smemo imeti pred očmi vprašanja v omejitvi brezposelnosti, ampak v preprečitvi brezposelnosti. V tem pogledu je boj proti brezposelnosti prvenstvena naloga podjetnika. Izključeni seveda niso tudi finančniki, narodni gospodarji in oblasti.

Kaj je pravi pravi brezposelnost? Z znanstvenega stališča je simptom (znamenje) bolezn; z gospodarskega stališča razsipavanje; s socialnega stališča pa žalost. Brezposelnost nastaja po mnogih in popolnoma različnih faktorjih. Torej ne nastane sama od sebe. Je lahko posledica dobrega gospodarjenja (vpejlava tehničnih pripomočkov), pa tudi slabega gospodarjenja. To povzroča periodično brezposelnost. Je pa lahko tudi prehodno simptomatični pojav. N. pr. če se vpelje v kakšno podjetje nov model, ki lahko povzroči dvig ali pa padec produkcije. Z eno besedo: Brezposelnost mora biti rezultat napredka ali pa znamenje razpada. Ker je vprašanje brezposelnosti tako mnogovrstno, se mora boja proti njej udeleževati cela družba.

Naloga oblasti pa je, da organizirajo dobro in točno porazdelitev dela in da započno izvajati javna dela. Ker se pa brezposelnost pri najboljši volji ne da popolnoma zatreti in bo pri modernem gospodarstvu ostala stalen pojav, mora država izvesti obvezno zavarovanje za slučaj brezposelnosti.

Belgrajske vesti

Belgrad, 12. febr.

Danes so bili sprejemi v belgrajski nunciatu. Udeležili so se jih katoliška duhovščina, zastopniki katoliških organizacij, zvečer pa diplomatski zbor.

Pri prometnem ministru dr. Korošcu je bila deputacija iz Brežic: Lipej, dr. Zdošek, Frece, ki je intervenirala, naj bi se v Brežicah pomnožili uradni prostori. Občina je pripravljena zgraditi te uradne prostore, če se ji zagotovi, da bodo uradi tam ostali.

V belgrajskem predmestju je izbruhnil požar, čigar žrtve so bili štiri nedožni otročki.

Za inšpektorja v notranjem ministrstvu 3-1 je imenovan bivši načelnik socialnopolitičnega oddela v Ljubljani dr. Fran Ooršič.

Belgrad, 12. febr. (Tel. Slov.) Oprostilna razsodba v aferi Angleške trgovinske banke je v trgovskih krogih napravil poseben vtis. Res je, da bo morala banka plačati okrog 20 milijonov. Zopet pa je res, da si bo marsikatera angleška banka dobro premislila, predno bo pričela z trgovskimi transakcijami z ljudmi, kot so bili obtoženci, oziroma da bi si ustanovili denarno podružnico v naši državi.

Naša nadvse ljubljena soproga, skrbna mama, sestra, teta in svakinja, gospa

Ivanka Praprotnik

nas je danes, vdana v voljo božjo, previdena s tolatili sv. vere, zapustila, preselila se na oni boljši svet. — Truplo nepozabne pokojnice položimo k večnemu počitku na pokopališče pri Sv. Križu, kamor se vrši pogreb v četrtek popoldne ob 4 iz splošne bolnišnice. Sv. maše zadušnice se bodo darovale v šentpeterski cerkvi. — Vsi, ki ste poznali njeno blago srce, ji ohranite prijazen spomin.

Ljubljana, dne 12. februarja 1929.

2ALUJOČI OSTALI

Brez posebnega obvestila